

COVID-19-epidemiolla on merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä globaalilla tasolla että Suomessa. Näiden vaikutusten mittaluokka riippuu epidemian kestosta. Hallituksen esityksessä (HE 146/2020 vp) valtion talousarviosta 2021 todetaan, että mahdollinen epidemian uusi aalto, yleisen epävarmuuden kasvu sekä mahdollisesti jälleen kiristettävät sulkutoimet voisivat hidastaa talouden toipumista ja heikentää julkista taloutta. On todennäköistä, että epidemia vaikuttaa puolustusministeriön toimintaan ja voi heikentää tuloskehitystä vuonna 2021.

1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tärkeimmät osatekijät ovat Suomen laissa puolustusministeriön hallinnonalalle säädetyt tehtävät sekä hallitusohjelman, valtioneuvoston puolustusselonteon (5/2017) ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten ja niissä asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalansa ohjaajana puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön, sotilaallisen maanpuolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen sekä sotilaallisen kriisinhallinnan ohjauksesta, valmistelusta ja seurannasta sekä kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisesta.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka
- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky
- Turvallinen yhteiskunta
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Puolustusministeriön toiminnan painopisteenä suunnittelukaudella on hallitusohjelman toimeenpano ja sen puolustusministeriön kannalta keskeisimpien linjausten toteuttaminen. Vuonna 2021 toteutetaan hallitusohjelman puoliväliarviointi valtioneuvoston kanslian johdolla. Puolustusministeriön toimintayksiköt osallistuvat arvioinnin valmisteluun omien toimialojensa osalta. (HO, PO, RO, TKSİHT)

Hallitusohjelmaan perustuen puolustusministeriön toimintayksiköille ja erillisyyksiköille asetetaan vuonna 2021 seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

1. Poistuvat meri- ja ilmavoimien suorituskyvyt korvataan täysimääräisesti.
 - Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta (RO, PO, HO)
2. Sotilaallisista puolustuskykyä kehitetään pitkällä aikavälillä tasapainoisesti kaikissa puolustushaaroissa ja suorituskyvyissä.
 - Valtioneuvoston puolustuselonteon valmistelu (PO, RO, HO)
 - Puolustuskyvyn pitkän aikavälin kehittämisperusteiden valmistelu ja siihen liittyvä ohjaus, ml. uusi strategisen suunnittelun kierros (PO, RO, HO)
 - Puolustuksen kriittisen osaamis pohjan ylläpitoa ja kehittämistä tukevan kansallisen yhteistoiminnan vahvistaminen (PO, RO)
 - Keskeisten materiaali poliittisten ohjausasiakirjojen uudistaminen, huomioiden mm. tulevan puolustuselonteon sekä valtioneuvoston periaatepäätöksen (Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan turvaaminen) linjaukset (RO)
 - Puolustusteollisuuteen ja sen toimintakykyyn liittyvien COVID-19 epidemian vaikutusten minimointi eri toimenpitein (RO)

- Uusien EU:n instrumenttien ja aloitteiden hyödyntäminen kansallisten suorituskykyjen rakentamisessa kansainvälisten yhteistyöprojektien kautta (RO, PO)
 - Kumppanuusstrategian päivittäminen (HO, RO)
 - Ministeriö tehostaa ohjausta ja valvontaa Puolustusvoimien kasvaneisiin siirtyviin eriin (RO, HO)
 - Tuulivoimarakentamisen ja sotilaallisen maanpuolustuksen yhteensovittaminen, puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän toteuttaminen -tarkastelun käynnistäminen (RO, PO)
 - Selvitys puolustusvaliokunnalle uuden sääntelyn toimivuudesta kansallisen turvallisuuden huomioimisessa alueiden käytössä ja kiinteistöomistuksissa vuoden 2021 loppuun mennessä (RO, HO)
 - Hallinnonalan tietohallinnon toimintaedellytyksien kehittäminen ja ohjausmallin tarkentaminen tiedonhallintalain vaatimusten mukaisiksi (RO)
 - Hallinnonalan tietokonseptin saattaminen valmiiksi (RO)
 - Puolustusvoimien teknistä turvallisuutta koskevan lainsäädännön kehittäminen turvallisen toimintaympäristön varmistamiseksi (HO)
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistystä koskevan ohjausmallin jatkokehittäminen (HO, PO)
 - Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) muutostarpeiden valmistelu (HO)
3. Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen kansallista puolustusta. Samalla kehitetään yhteistoimintakykyä ja huoltovarmuutta sekä parannetaan lakisääteistä edellytystä tarvittaessa antaa ja vastaanottaa sotilaallista apua. Kansainvälinen harjoitustoiminta, puolustusmateriaaliyhteistyö ja vienninedistäminen ovat osa puolustusyhteistyötä.
- Osallistuminen Suomen kriisinhallinnan politiikan kehittämiseksi asetettavan parlamentaarisen komitean työskentelyyn (PO)
 - EU:n monivuotisen rahoituskehysten 2021-2027 jatkovalmistelu- ja toimeenpanotehtävät: hallinnonalan tarpeiden yhteensovittaminen valtioneuvoston kokonaisnäkemykseen (HO, PO, RO)
 - Monenkeskisen (EU, Nato, Nordefco, JEF, FNC ja EI2) ja kahdenvälisen (etenkin Ruotsi, Yhdysvallat ja Norja) puolustusyhteistyön kehittäminen ja hyödyntäminen (ml. nopean toiminnan joukot ja monikansalliset joukkokokonaisuudet) (PO)
 - Nordefco-puheenjohtajuuden 2021 läpivienti (PO, RO)
 - Suorituskykyjen kehittämistä, yhteistoimintakykyä ja huoltovarmuutta tukeva monenvälinen materiaalialan yhteistoiminta EU:n (ml EDA), Nato:n ja Nordefcon puitteissa, (RO)
 - Kahdenvälisen puolustusmateriaaliyhteistyön tiivistäminen ja yhteistyöaloitteiden konkretisoiminen käytännön toiminnaksi, erityisesti Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Norjan kanssa (RO)
 - Kotimaisen puolustusteollisuuden vienninedistäminen (RO)

- Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevien edellytysten varmistaminen (mm. kansainvälisen avun menettelyt, sotilaallinen liikkuvuus ja isäntämaatuki) (PO, RO)
4. Hallinnonalan henkilöstövoimavaroja ja menetelmiä kehitetään.
- Puolustusvoimien henkilöstörakenteen kehittämisen ohjaaminen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaaminen Puolustusvoimille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (RO)
 - Asevelvollisten taloudellisten etuuksien ja sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön palvelussuhteen ehtojen kehittäminen (RO)
5. Valtionhallinnossa käynnistetään yhtenäinen henkilöstöjohtamisen uudistusohjelma.
- Osaamisen kehittäminen ja johtaminen: eOppivan käytön edistäminen henkilöstön osaamisen kehittämiseksi mm. tietoturva- ja tietosuojasioissa, Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus – miksi ja miten? -kurssilla (RO)
 - Hallinnonalan ja viraston sisäisen henkilöstön liikkuvuuden edistäminen osaamisen laajentamiseksi ja syventämiseksi (RO)
6. Tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan.
- Osallistuminen hallituksen kokonaisvaltaisen tiedustelulainsäädännön selonteon laadintaan vuoden 2021 loppuun mennessä (PO, HO)
7. Kokonaisturvallisuutta yhteensovitetaan ja varaudutaan monipuolistuviin uhkiiin.
- Kyberpuolustuksen kehittämisen strategisten linjausten päivittäminen tarvittaessa ja toimeenpano (PO, RO)
 - Kyberturvallisuuden kehittämisohjelman toimeenpano ja sitä valmistelevat toimenpiteet sisältäen mm. lainsäädännölliset tarkastelut (RO, PO, HO)
 - Yhteiskunnan turvallisuusstrategian uudistamistarpeen selvittäminen (TKSIHT)
 - Kokonaismaanpuolustus-käsitteen päivittäminen (PO, RO, HO, TKSIIHT)
8. Puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmää kehitetään palvelemaan puolustushallinnon tarpeita aiempaa paremmin.
- Osallistuminen Puolustuskiinteistöjen toiminnan käynnistämiseen, Puolustuskiinteistöjen ohjauksen sekä Puolustuskiinteistöjen ja Puolustusvoimien yhteistoiminnan vakiinnuttaminen (RO, HO)
 - Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminnan loppuunsaattaminen (RO, HO)
9. Varusmiesten ja reserviläisten koulutusta kehitetään yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksia seuraten.
- Osallistuminen yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttävään parlamentaariseen komiteaan (PO)
10. Puolustushallinto jatkaa Agenda 2030 -toimenpideohjelman toteuttamista sekä kansallisten hiilineutraalisuus- ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden tukemista.
- Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien vastuullisuusraportoinnin kehittäminen valtion yhtenäisen raportoinnin tavoitteiden mukaisesti (RO)

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista arvioidaan itsearviointina hallituksen vuosikertomuksen laatimisesta annetun ohjeistuksen mukaisesti asteikolla ”Erinomainen, Hyvä, Tyydyttävä, Välttävä, Tavoitteesta luovuttu/Heikko”.

2. Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Ministeriön toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta seurataan toimintoalueiden kokonaiskustannusten ja henkilötyövuosien kehitystä kuvaamalla ja analysoimalla. Esimiehet vastaavat työajankohdentamisen perusteella saatujen toimintokohtaisten henkilötyövuositietojen oikeellisuudesta.

Hankinnat tehdään pääsääntöisesti Handi-järjestelmällä. Ministeriön tavoitteena on nostaa automaatioon menevien ja automaattisesti kohdistuneiden laskujen osuutta. Ministeriön esimiehet seuraavat yksikkönsä automaatiotason kehittymistä apunaan taloushallinnon säännölliset raportit.

Vuoden 2021 tilijaottelussa puolustusministeriön henkilöstön palkkoihin (27.01.01.1) on osoitettu määrärahaa 11,693 miljoonaa euroa ja muihin toimintamenoihin (27.01.01.2) 4,822 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 on käytettävissä (ml. siirtyvä erä) toimintameno määrärahaa yhteensä 23,484 miljoonaa euroa.

Määrärahojen suunniteltu käyttö (erittely tiliryhmittäin, 1000 euroa)

Tiliryhmä	2019 TP	2020 TA+LTA	2021 TA	2022 KEHYS	2023 KEHYS	2024 KEHYS	2025 KEHYS
Tulot							
Maksullisen toiminnan tuotot	57	46	155	155	155	155	155
Muut tuotot	18		15	15	15	15	15
Tulot yhteensä							
Menot							
Investoinnit		300					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	174	220	172	150	157	163	163
Henkilöstökulut ¹⁾	10 224	11 428	11 765	11 769	11 769	11 769	11 769
Vuokrat (pl. toimitilavuokrat)	63	60	38	30	31	32	32
Palvelujen ostot	2 206	3 417	2 524	3 059	2 898	2 814	2 814
Muut kulut	2 068	1 442	2 186	1 704	1 811	1 868	1 868
Menot yhteensä	14 735	16 867	16 685	16 712	16 666	16 646	16 646
Nettomenot	14 660	16 821	16 515	16 542	16 496	16 476	16 476

¹⁾ Henkilöstökulut sisältävät virkasuhdepalkat ja palkkiot sekä ulkopuolisten palkkiot.

Virkasuhteisten palkkausmenot (1 000 euroa)

Selite	2019 TP	2020 TA+LTA	2021 TA	2022 KEHYS	2023 KEHYS	2024 KEHYS	2025 KEHYS
Varsinaiset palkat	8 545	9 451	9 744	9 744	9 744	9 744	9 744
Virkasuhteisten palkkiot ¹⁾	66	110	107	107	107	107	107
Työnantajan eläkemaksu (16,55 %)	1 464	1 582	1 630	1 630	1 630	1 630	1 630
Työnantajan sosiaaliturvamaksu (1,34 %)	9	128	132	132	132	132	132
Tapaturmamaksu (0,81 %)	51	78	80	80	80	80	80
Yhteensä	10 135	11 349	11 693	11 693	11 693	11 693	11 693

¹⁾ Ei sisällä ulkopuolisten palkkioita.

Tuottavuus**Henkilötyövuodet (HTV) toimintoalueittain**

Toimintoalue	2019 TP	2020 TA + LTA	2021 TA	2022 KEHYS	2023 KEHYS	2024 KEHYS	2025 KEHYS
Puolustuspoliittinen vaikuttaminen	23	15	17	17	17	17	17
Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen	19	33	30	22	22	22	22
Puolustuskyvyn käyttö	7	2	5	5	5	5	5
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	17	7	8	7	7	7	7
Toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunn. sekä seuranta	44	23	22	21	21	21	21
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	12	9	12	13	13	13	13
EU- ja kansainväliset asiat	11	4	6	6	6	6	6
Muut ministeriökohtaiset eritystehtävät	2	6	8	14	14	14	14
Tukitoiminnot	¹⁾	45	39	42	42	42	42
Yhteensä	135	144	147	147	147	147	147

- 1) Vuoden 2019 tukitoimintojen henkilötyövuodet on vyörytetty ydin- ja ohjaustoiminnoille
- 2) Vuoden 2021 henkilötyövuosi-arvio on tarkistettu tulossopimuksen ja tilijaottelun laadinnan yhteydessä.

Kehyskauden henkilöstömäärästä siviileitä on 131 henkilötyövuotta ja sotilashenkilöitä 16 henkilötyövuotta.

2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Ministeriö seuraa ja raportoi toiminnallisten tulostavoitteiden toteutumisesta osana toiminnan vaikuttavuuden arviointia. Lisäksi raportoinnissa ja seurannassa käytetään ydin- ja ohjaustoimintoja kuvaavia seurantakohteita, kuten:

- Keskeiset esittelyt, selvitykset ja päätökset
- Rahoitetut tutkimushankkeet
- Hallinnonalan materiaalihankkeet
- Uudisrakennus-, peruskorjaus- ja perusparannushankkeet
- Säädösvalmisteluun liittyvät tuotokset ja säädöshankkeet
- Maksulliset julkisoikeudelliset tuotokset: vientivalvonta- ja kiinteistöjen hankintalupapäätökset
- Vastaukset eduskunnan kirjallisiin kysymyksiin
- Eduskuntakuulemiset.

3. Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet

Puolustusministeriössä on käynnissä ministeriön toimintatapojen kehittämishanke.

Ministeriön muita sisäisiä, toimintayksikkörajat ylittäviä, valmistelussa tai toimeenpanossa olevia hankkeita ja toimenpiteitä ovat:

- Työhyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Toimitilojen ja niiden käytön kehittäminen
- Hankintojen keskitetty ja kustannustehokas toteuttaminen (Handi)
- Turvallisuuden, varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittäminen
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
- Viestinnän kehittäminen (sosiaalisen median strategia, visuaalisuus)
- Valtioneuvoston yhteisiin digitaalisiin hankkeisiin liittyvä kehittäminen ja uudet toimintatavat (Kampus ja Vahva, neuvotteluratkaisut)
- Tietosuojan kehittäminen
- Tietoturvallisuuden hallintamallin, tiedonhallintamallin ja asiakirjajulkisuuskuvausten jatkokehittäminen sekä jalkauttaminen toimintayksiköissä
- Korkean tietoturvallisuuden tietojärjestelmien käyttöönotto
- Osallistuminen VN yhteiseen ennakointiin, PLM oman ennakointitoiminnon kehittäminen (ml. pilottihankkeen toteuttaminen)

4. Resurssit

Henkilöstöresurssit toimintayksiköittäin (sisältää harjoittelijat, ei sisällä VirkamL 20§:n nojalla siirrettyjä kolmea (3) virkamiestä; tilanne 30.11.2020):

Toimintayksikkö	2021
Ministeriön johto	1
Puolustuspoliittinen osasto	40
Hallintopoliittinen osasto	29
Resurssipoliittinen osasto	44
Hallintoyksikkö	16
Viestintäyksikkö	10
Turvallisuuskomitean sihteeristö	7
Yhteensä	147

Ministeriön toimeenpanoasiakirja (sisäinen budjetti vuodelle 2021, 1 000 euroa)

Yksikkö	Määrärahat (1 000 euroa, sis. siirtyvä erä)	Lisämäärära- hat (1 000 euroa)	Perustelut (1 000 euroa)	Yht. (1 000 euroa)
ROHESH	11 693			11 693
PALKAT YHT.	11 693			11 693
POJO	191	94	-sis. SatCen -jäsenmaksun korotus	285
POPU	160	80		240
POKA	68	72		140
POTU (sis. MATINE)	1 176	2 677	-sidottuna siirtynyt MATINE: 896 -sidottuna siirtynyt POTU 573 -muut hankelisäykset: 1 208	3 853
PO YHT.	1 595	2 923		4 518
HOJO	116	54		170
HOKO	18	12		30
HOTA	223	52		275
HOTR	103	22		125
HOLA	64	21		85
HO YHT.	524	161		685
ROJO	500	200	-sis. EDA-jäsenmaksun korotus	700
ROHE	16			16
ROHESH	424	256		680
ROMA	50	200	-sis. neuvontapalvelut	250
ROTI	270	100		370
ROKY	65	1 304	-tuulivoimarahojutus 370 -UMOV: 934	1 369
ROSHO	63	62		125
RO YHT.	1 388	2 122		3 510
HA YHT.	1 168	159	-sis. GeoForum 10	1 327
VI	119	31		150
MTS	77	13		90
VI YHT.	196	44		240
TK YHT.	122	43		165
PLM YHTEINEN	800,629			800,629
ROHESH / siirtynyt erä		545,293		545,293
TOIMINTAME- NOT YHT.	17 486,629	5 997,293		23 483,922
Puolustusmate- riaalihankinnat				
LV2020 -hanke / ROSHO	150	83,848	- ulkoinen auditointi	233,848
PV ERP -hanke / ROTI	150		- ulkoinen auditointi	150
ROSHO YHT.	300	83,848		383,848
Monitoimihävit- täjien hankinta				
HX-hanke / ROSHO	400	241,860	- ulkoinen auditointi	641,860
Strategisten hankkeiden ulkoinen auditointi yht.				1 025,708

5. Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Tulossopimus laaditaan viisivuotiskaudeksi lähtökohtaisesti perustuen hallitusohjelman toimeenpanokauteen. Jatkuvuotina sopimuksen viisivuotiskausi päivittyy rullaavasti, ja sisältöä mukautetaan tarpeen mukaan hallitusohjelman toimeenpanokauden jälkeisten vuosien osalta.

Valtion talousarviolla hallinnonalalle kohdennettavien resurssien osalta sopimus on voimassa vuoden 2021 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja mahdollisista muutoksista sovitaan vuosittain ministeriön sisäisessä valmisteluprosessissa, jossa käsitellään keskeiset toimintaan ja resurssienkäyttöön sekä tulossopimuksen sisältöön vaikuttavat asiat.

Toimintayksiköt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta ja voimavarojen käytöstä kaksi kertaa vuodessa kansliapäällikön johtoryhmän kokouksessa seuraavasti:

- elokuun loppu - syyskuun alku 2021; toteutunut käyttö 31.7.2021 mennessä sekä ennuste loppuvuoden käytöstä ja tieto mahdollisesta lisämäärärahatarpeesta tai mahdollisuudesta siirtää määrärahaa muihin tarkoituksiin.
- helmikuussa 2022 vuoden 2021 toteutuma.

Ministeriön toiminnan kannalta merkittävimmistä poikkeamista asetettujen tulostavoitteiden suhteen raportoidaan tarvittaessa kansliapäällikön johtoryhmälle (KPJORY). Tällöin esitetään myös tarvittavat toimenpide-ehdotukset poikkeamien ratkaisemiseksi.